
Sejlads med børn og unge

- Udlån af udstyr til skoler, institutioner og foreninger

Redegørelse fra Grejbanken Karrebæksminde vedr. skoler og institutioners mulighed for sejlads med børn og unge, med udgangspunkt i de tolkninger af lovgrundlaget, som Søfartsstyrelsen har udsendt efter den tragiske ulykke på Præstø Fjord.

I gennem de sidste 20 år har der været en stor og positiv udvikling i brugen af sejlads med kanoer, kajaker, sejljoller og andre småbåde i den pædagogiske verden. Sejlads er blevet et vigtigt værktøj i undervisning vedr. natur og miljø, krop og sundhed, kultur og friluftsliv og som ramme for udvikling af sociale kompetencer. Ikke mindst har sejlads i skoler og institutioner været et vigtigt værktøj til at lære børn og unge om sikkerhed til søs og fællesskabets værdier. Der findes vel ikke mange unge i Danmark i dag, der ikke har været på kanotur med deres skoleklasse, afprøvet sig selv i havkajak på en efterskole, eller været på jagt efter vandplanter med den lokale naturskole.

Lovgrundlaget for disse aktiviteter er at finde i Søfartsstyrelsen og der har i alle årene været nogen usikkerhed om, hvad der har været muligt i henhold til loven. Derfor har området altid virket uigennemskueligt. Mange har i tidens løb forsøgt at fortolke lovgivningen, og de fleste er blevet mere forvirrede end afklarede, uanset hvor man har henvendt sig. De fleste i frilftsbranchen, har i alle årene, fortolket brugen af sejlads i pædagogisk arbejde efter reglerne for *fritidssejlads* og ikke efter reglerne for *erhvervsmæssig passager-sejlads*. De har i god tro udøvet sejladsaktiviteter til stor glæde og positiv udvikling for mange børn og unge i Danmark.

Sikkerhedsmæssigt har disse aktiviteter været gennemført på en så fornuftig måde, at der gennem årene kun har været ganske få ulykker og bl.a. derfor, er fortolkninger af lovgivningen aldrig blevet præciseret ved domstolene. Denne meget lave ulykkestatistik, kan vi bl.a. takke *Kanosamrådet* og *Havkajaksamrådet* for, da det er disse samråd, der gennem de sidste 10 år har påtaget sig at udarbejde vejledende retningslinjer for sejlads med børn og unge. Samrådene har udviklet professionelle standardiserede uddannelser for lærere og pædagoger inden for sejlads med kano og havkajak. Heldigvis er der i dag rigtig mange institutioner og skoler, som følger disse retningslinjer og får uddannet deres personale, så de har kompetence til at have ansvar for en gruppe på tur i beskyttet kystfarvand. Desværre findes der stadig mange lærere og pædagoger der ikke har de relevante kurser.

På sidelinjen har der gennem årene været mange tilskuere til udviklingen af sejlads som pædagogisk værktøj. Bl.a. har både Søfartsstyrelsen og Undervisningsministeriet været bekendt med udviklingen og stiltiende set til.

Den 21. februar 2011 lægger Søfartsstyrelsen et nyt notat på deres hjemmeside, som hedder: *Information om sejlads med elever* (i dag er notatet lagt på deres hjemmeside under "alle nyheder" under datoen den 1. april 2011). Søfartsstyrelsen beskriver lovgivningen / reglerne på en mere læsevenlig måde, så der ikke er tvivl om hvordan lovgivningen skal fortolkes. Informationen er nu helt klar og sejlads med elever/børn betragtes her som *erhvervsmæssig sejlads med passagerer*. Det betyder, at stort set al sejlads med børn og unge i folkeskoler, fritidsklubber, efterskoler og institutioner må ophøre, da lovkravene til den slags sejlads stort set er umulige at efterleve, både hvad angår materiel og hvad angår uddannelse af personale. F.eks. skal der ved *erhvervsmæssig sejlads med passagerer* sejles i typegodkendte kajaker - der findes ingen

Sejlads med børn og unge

- Udlån af udstyr til skoler, institutioner og foreninger

typegodkendte kajakker i Danmark. Søfartsstyrelsen har ikke lavet nogen standarder, som kajakker vil kunne blive godkendt efter. Det må betyde, at al sejlads med børn og unge i havkajak aktuelt ikke er tilladt. I forhold til uddannelse af personale til *erhvervsmæssigt sejlads med passager*, er det uddannelser målrettet f.eks. aktive søfolk med erhverv i handelsflåden.

Efter den 21. februar 2011 har mange forskellige organisationer stået i kø for at få et møde med Søfartsstyrelsen i håbet om, at få en dialog om konsekvenserne af det nye notat, her i blandt Efterskoleforeningen, Dansk kano og kajak Forbund, Dansk Sejlunion og Friluftsrådet, som repræsentant for 90 medlemsorganisationer. Der har været afholdt flere møder, det sidste møde blev afholdt den 3. maj 2011. Disse møder har givet en forventning om, at Søfartsstyrelsen ville komme med en opblødning af deres nye notat, inden sejlsæsonen 2011 startede 1. maj. Denne opblødning er desværre ikke kommet endnu. Der synes dog ingen tvivl om, at der på længere sigt vil komme nye retningslinjer med en opblødning, men at det ikke kan nås i dette kalenderår.

Vores håb til fremtiden er, at et eventuelt stop for skoler og institutioners sejlads med børn og unge kun vil blive midlertidigt. Der må nødvendigvis meget hurtigt blive udarbejdet nye retningslinjer for sejlads med udgangspunkt i den pædagogiske verden, med det formål, at vi sikrer, at børn og unge også i fremtiden vil blive introduceret til friluftslivet og til sikkerhed til søs på en sjov, spændende og udviklende måde. Vi håber, at alle foreninger, organisationer og kommuner vil lægge et stort pres på de lovgivende myndigheder, så vi i fremtiden får et tidssvarende og virkelighedsnært regelsæt.

I vores lille organisation, foreningen AFK, er vi fem ansatte, der tilsammen har følgende sejladsrelaterede uddannelser: 4 er certificerede kanoinstruktører, 2 er certificerede havkajakinstruktører, 1 har sejlæreruddannelse fra sejlskolen i NK, 1 har duelighedsprøven for fritidssejlere, 1 har den etårige fuldtidsuddannelse i Nordisk friluftsliv, 1 har den etårige fuldtidsudannelse som friluftvejleder fra Københavns universitet og alle har selvfølgelig opdateret førstehjælp. Det er svært at forstå, at disse målrettede kompetencer ikke slår til, til sejlads med børn og unge i beskyttet og kystnært farvand, samt på vore søer og åer i Danmark.

Grejbanken Karrebæksminde er en del af et landsdækkende net af grejbanker, der udlåner friluftsudstyr til skoler og institutioner med det formål, at så mange børn og unge som muligt kan få kendskab til friluftslivets muligheder. Der findes i alt 23 grejbanker fordelt i hele landet og de fleste grejbanker er støttet med "Tips- og Lottomidler til Friluftslivet", som administreres af Friluftsrådet. Grejbanken Karrebæksminde har i mange år deltaget i en *styregruppe* for alle landets grejbanker. Denne styregruppe, som har Friluftsrådet som tovholder, har igennem tiden arbejdet for at få forbedret og tydeliggjort retningslinjer for sejlads med børn og unge. Første gang vi kontaktede Søfartsstyrelsen var tilbage i 2003, hvor vi arbejdede på at få lavet standarder for havkajakker, så de kunne blive typegodkendt. Siden har vi arbejdet med at få tilrettede "kapitel VI", som skulle kompensere for den manglende typegodkendelse. Vi har regelmæssigt gennem 8 år rykket herfor med et halvt til et helt års mellemrum, stort set uden noget engageret og konstruktivt resultat!

Vi forventer, at Søfartsstyrelsen føler sig forpligtet til meget hurtigt, at udarbejde nye regler for sejlads med børn og unge. Hensynet er dels, at sikre, at børn og unge fortsat kan drage nytte af sejlads på forskellig måde, samtidig med at sikkerheden er i orden og dels, er hensynet, at de personer der påtager sig ansvaret for andres børn og unge kan føle sig sikre i opgaven.

Sejlads med børn og unge

- Udlån af udstyr til skoler, institutioner og foreninger

Det er vores forventning, at det faglige velkvalificerede arbejde, der de sidste 10 år er blevet udført i *Kanosamrådet* og *Havkajaksamrådet*, vil danne udgangspunkt for det fremtidige arbejde med udarbejdelse af et nyt regelsæt, da Samrådene i høj grad har haft begrebet "godt sømandskab" i fokus.

Det er en klar forventning, at Søfartsstyrelsen har et nyt og brugbart regelsæt på plads til sejlsæsonen for børn og unge starter igen den 1. maj 2012.

Som alle andre borgere, er vi som ansatte i skoler og institutioner forpligtet til at kende den lovgivning vi agerer i, uanset om det drejer sig om vores færden i trafikken eller på vandet.

Da vi i grejbankerne ikke er jurister, eller har særlige forudsætninger for at tolke en indviklet lovgivning, har vi bedt Friluftsrådets advokater om at vurdere Søfartsstyrelsen notat. Vi håber, at de og andre fagfolk på området snarest kan komme med præcise anvisninger på, hvad der er tilladt og ikke tilladt. Indtil da forholder Grejbanken Karrebæksminde sig til det nye notat som beskrevet nedenfor.

- Vi kan ikke finde lovhjemmel til at sejle hverken kano, havkajak eller smakkejolle med vores børn og unge i fritids- og ungdomsklubben Smakken, og har derfor stoppet disse aktiviteter - indtil videre.

- Vi kan ikke finde lovhjemmel til at vores certificerede kano- og havkajakinstruktører kan hjælpe skoler, institutioner og foreninger med sejlads i kano og havkajak, og må derfor stoppe disse aktiviteter / tilbud - indtil videre.

- Vi er usikre på, om der er lovhjemmel til, at vi kan udlåne kanoer, havkajakker og smakkejoller til skoler, institutioner og foreninger, og forholder os derfor afventende – indtil videre.

- Vi vurderer, at der fortsat er lovhjemmel til at lave medlemsaktiviteterne som f.eks. aften- og dagsture i havkajak, kanoture på Susåen og familiesejlads på fjorden, med afsæt i vores forening AFK.

- Vi vurderer, at der fortsat er lovhjemmel til at udbyde kurser i kano og havkajak, f.eks. kanoinstruktøruddannelsen, som er målrettet pædagoger og lærere der har ansvar for andre. Der skal blot indgå et medlemskab af AFK i kursusgebyret, så det gennemføres i foreningsregi.

- Vi vurderer, at der fortsat er lovhjemmel til at udlåne kanoer, havkajakker og smakkejoller til medlemmer af Fjordhuset/AFK

Niels Petersen, Leder

Fjordhuset, Grejbanken Karrebæksminde og Fritidsklubben Smakken

Links: www.sofartsstyrelsen.dk
www.kanosamraadet.dk
www.havkajaksamraadet.dk
www.naturogfriluftscener.dk
www.afk.dk